

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Göran Eriksson
063-146272

Beslut

Datum
2007-10-24

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-10640-07

Enligt sändlista

Beslut för naturreservatet Råtjärnberget-Djupdalsberget

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Råtjärnberget-Djupdalsberget
Sitecode i nätverket	
Natura-2000:	SE0720391
Kommun:	Härjedalen
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	Cirka 18 km SO om Ytterhogdals tätort

Vägkartan:	164 Kårböle
Ekonomisk karta:	16F 8-9 e-f Grubban
Naturgeografisk region:	30 a Norrlands vågiga bergkulleterräng
Fastighet:	Fåssjö 5:11
Markägare:	Staten
Areal:	Totalt 189 ha, därav vatten 5.9 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Beslut	2
Syfte	3
Bakgrund (<i>beskrivning av naturreservatet</i>).....	3
Motivering (<i>motiv till skydd och prioriterade naturvärden</i>).....	6
Hotbild	7
Natura 2000	7
Skötsel och Förvaltning	8
Ärendets beredning	8
Inskränkningar och föreskrifter	8
Övriga bestämmelser	9
Föreskrifternas ikraftträdande	10
Brand	10
Jakt	10
Yttrande från remissinstanser	11
Hur man överklagar	11

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, att särskilt skyddas och skötas för att bevara och ge möjlighet till utveckling av biologisk mångfald och för att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen samtidigt att viss organiserad verksamhet skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen, se övriga bestämmelser.

Naturreservatets namn skall vara **Råtjärnberget - Djupdalsberget**

Syfte

Syftet med Råtjärnberget-Djupdalsbergets naturreservat är att bevara de värdefulla livsmiljöerna *Västlig taiga* (9010), *Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn* (7140), *Skogbevuxen myr* (91D0) samt *Dystrofa sjöar och småvatten* (3160) enligt EU:s naturtypsklassificering, med tillhörande naturliga processer och successioner, samt de växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa livsmiljöer, i gynnsamt tillstånd. Detta innebär också att utbredningen av denna naturtyp i framtiden minst ska motsvara nuvarande areal, vilket är av stor betydelse för t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer, kärleväxter och vedlevande insekter. Syftet är också att rörligt friluftsliv ska kunna bedrivas i området utan att naturvärdena tar skada.

Syftet förutom att bevara är även att i specifikt brandpräglade delområden initiera skötselåtgärder för att bibehålla den brandpräglade miljön och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till tall. Åtgärderna är en viktig garant för att skapa detta substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Initiera naturvårdsbränningar i brandpräglade bestånd

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” om att brändernas påverkan på skogarna bibehålls” Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att ”skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls”.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Råtjärnberget-Djupdalsberget är beläget inom f.d. Känne Kronopark, cirka 18 km SO om Ytterhogdals tätort, i Härjedalens kommun, i landskapet Hälsingland och i Jämtlands län.

Området är beläget i anslutning till Djupdalsberget och Råtjärnberget samt delar av Lillkännbergets sydligaste utlöpare. Naturreservatet omfattas av totalt 189 ha, därav vatten 5.9 ha. Den dominerande bergarten är en 1800 miljoner år gammal grå, massformig till svagt skiffrig porfyrisk granodiorit. Jordarterna består av övervägande sandig morän men i varierande grad även finare fraktioner i lägre liggande partier. Stora andelar av skogen i Känne kronopark är avverkad i sen tid och som idag i öster, söder, sydost och i nordväst om reservatet företrädesvis utgörs av fröträdsställningar av tall. Området präglas av stora höjdskillnader där högsta punkten utgörs av Råtjärnbergets topp på 495 meter över havet och lägsta punkt i anslutning till objektets sydvästligaste gräns på 350 meter över havet. Förutom mindre delar bestående av barrblandskog representeras området av brandpräglad tallnurskog i relativt sent successionsstadium. Ett successionsstadium där granen / *Picea abies* i stora delar har god förnyring och där många granar når lika höjder med tall / *Pinus sylvestris*. Redovisade virkesförråd och beståndsåldrar från varje delområde är skattade medelvärden.

Sydvästra delen (skötselområde A)

Utgörs till stor del av brandpräglad tallnurskog på blockrik mark. Tallen dominerar på mindre höjdryggar och granen ökar i antal i svackor. Dominerande fältskiktsart är blåbär /*Vaccinium myrtillus* med stort inslag av lingon /*Vaccinium vitis-idaea*. Kolade stubbar och levande tall med brandljud visar att området åtminstone vid minst fyra tillfällen utsatts för brand. Skogen är allmänt olikåldrig och flerskiktad och karaktäriseras i denna del av små höjdvariationer. Andelen löv är lågt, endast enstaka yngre björk och asp. Flera träd borrades och beståndsåldern bestämdes till ca 120 år och en av de äldsta borrade tallarna kunde åldersbestämmas till 270 år med en brösthöjdsdiameter på 50 cm. Från de äldsta träden och fallande skala är åldersfördelningen god. Spår efter tidigare huggningar förekommer i form av äldre grova avverkningstubbar av tall.

Torrträdsavverkning har förekommit och dessa kan ses upplagda i res. Även sågade lumpade tallstammar förekommer här och var. Äldre tallöverståndare med stämplingsbläckor förekommer också och som av någon anledning lämnats kvar.

Inom delområdet finns en mindre blockrik värdekärna där uttagen från dimensionsavverkningarna ej förefaller ha varit så omfattande och som därmed bidragit till att ge kärnområdet en viss karaktär av tallurskog. Här finns på sina ställen måttligt med liggande död ved av tall. Inslaget av torrakor är däremot sparsamt förekommande. Enstaka torrakor har relativt nyligen fallit men flertalet tallågor befinner sig i nedbrytningsgrad 3-4 av en femgradig skala.

Karaktären av tallurskog avtar märkbart längre söderut och inslaget av gran ökar. Både tall och gran är i yngre åldersklasser, dock är tallen något dominerande i antal och ålder. Äldre körvägar korsar denna del. I slutningen väster om värdekärnan ökar mängden block och skogen här är något yngre än i värdekärnan. Tallen dominerar även här men granen ökar och så gör även lövandelen i form av yngre björk och en och annan medelålders asp. Hänglavsforekomsten på träden är sparsam. Området avgränsas i sydväst av tallmyr.

Grundtyevägt virkesförråd är skattat till ca 200m³sk/ha och beståndsåldern runt 120 år med äldsta träd i 270-års åldern.

Centrala delen (Skötselområde D + G)

Ytterligare ett område med karaktär av brandpräglad tallurskog. I södra delen och i sin inledning norrut är det rikligt med block och bitvis är det mycket svårvandrat. Växttäcknet domineras av blåbärsris men med ett stort inslag av lingonris. Likväl som i vissa partier av sydvästra delen av reservatet har avverkningarna här varit marginella. Av all skogsmarksareal är denna del minst påverkad av skogsbruk, förmodligen beroende på den rikliga förekomsten av större block. Framkomligheten är därför ytterst begränsad. Av det skälet finns här strukturer och element som annars är svåra att finna i mer påverkade tallmiljöer. Området är estetiskt tilltalande med lutande tallågor över block, grovgreniga tallöverståndare med pansarbark, förmodligen över 250 år gamla. Även yngre tall förekommer. Här finns också sparsamt-måttligt med torrakor och lågor av tall i olika förmultningsgrader och dimensioner, dock är det ont om nyfallen tall. En del

av de äldsta tallarna är angripna av törskatesvamp /*Endocronartium pini*.
Karaktärsarter på liggande tall i denna del är fläckporing / *Antrodia albobrunnea*
och gräddporing / *Skeletocutis lenis*.

Brandskadade träd och stubbar förekommer här och var som tecken på att området utsatts för flera bränder och en av de kolade stubbarna uppvisar brandljud från minst sex olika bränder. Lumpade tallstammar förekommer spritt i området. Flertalet av dessa är restbitar från trädets topp där man vid huggningsingreppet endast tog till vara den grövsta delen. Andra skäl till att de lämnats kan vara att de befunnits rötade eller ej hållit andra tillräckliga kvalitetsmått.

Grundtyevägt virkesförråd är skattat till ca 160m³sk/ha och beståndsåldern runt 140 år med äldsta träd i 300-års åldern.

I den centrala delen finns även två ingående föryngringsytor. Plantuppslaget inom dessa arealer domineras av tall och här och var finns även äldre tall lämnade.

Nordvästra delen (skötselområde B och H)

Delområde som i höjdläget utmed Djupdalsberget i sin nordligaste del består av barrblandskog på mark med frisk blåbärsristyp. Tallen dominerar dock något i antal. Åldersspridningen av tall är god men äldre tallöverståndare saknas i höjdläget. De äldsta tallarna här är ej över 150 år gamla. Granen är något mer lågväxt och yngre än tallen och skogen inger därför ett flerskiktat och olikåldrigt intryck. Hänglavsförekomsten är sparsam i höjdläget men ökar i slutningen och i de centrala delarna. Området kan karaktäriseras som brandpräglad i relativt sent successionsstadium med kolade stubbar och lågor av tall. Det förekommer förhållandevis sparsamt med torrakor och lågor av tall i denna del. De enstaka tallågor som finns är relativt grova och ganska långt gångna i förmultning.

Längre söderut i objektet ökar andelen äldre tall och block men även mängden död ved och då mest i form av torrakor och kläna lågor av tall. Här och var ligger fortfarande grova väl förmultnade tallstammar. De äldsta tallarna här kan förmodligen ha uppnått en ålder av 200 år och en del av dessa når höjder upp till 30 meter. De äldsta granarna är runt 70-90 år gamla och ej över 25 cm i brösthöjdsdiameter. Lövandelen utgörs av björk och asp och utmed slutningen möts man då och då av fläckvis rikliga förekomster av medelålders asp. Spår efter avverkningar finns i form av äldre avverkningsstubbar av tall, en del med stubbdiametrar upp till 70 cm. Närmast hygget med fröträdsställning i väster ligger det bitvis rikligt med vindfällan av gran och tall.

I den allra sydligaste delen tar tallen över nästan helt och även mängden block ökar, dock är underväxten av gran relativt god. Skogen är dock fortfarande brandpräglad. Det förekommer sparsamt till måttligt med torrakor och lågor av tall. De äldsta tallindividerna har här uppnått åldrar runt 150 år och åldersspridningen i fallande skala är god, dock är småplantor av tall ovanliga. Som helhet är delområdet strukturmässigt ej av högsta klass men har möjlighet och potential att i framtiden utvecklas till det bättre.

Undantaget utgör ett mindre kärnområde i den norra delen. Här finns relativt grova äldre tallöverståndare, stående, lutande och liggande död ved av tall i olika

nedbrytningsgrader, spår efter bränder i form av kolade stubbar, torrakor och lågor samt skyddsvärda arter knutna till tall. En av dessa torrakor av tall har innan trädet dog nått en ansevärd höjd av 35-37 meter med en brösthöjdsdiameter på 75 cm. Här finns också något så ovanligt som relativt grova tallågor i tidiga förmultningsstadiet. Underväxten av gran är god och om inga nya störningar initieras kommer denna att snart dominera. Kärnområdet är bitvis extremt blockrikt och svårframkomligt.

Skattat medelvärde för hela delområdet har ett grundtyevägt virkesförråd på ca 160m³sk/ha och beståndsåldern runt 120 år med äldsta tallar i 350-års åldern, samt trädslagsfördelningen 6-3-1. Bestånd med volymer på 200m³ sk/ha finns också.

Östra delen (omfattas av skötselområdena C, F + E)

Området är till stor del strukturmässigt likvärdigt med östsluttningen på andra sidan tjärnen. Vad som delvis avviker från delområde B är områdets mer eller mindre opåverkade äldre tallskog på Råtjärnbergets topp. Spår efter ett flertal bränder finns ända upp på toppen och vad som idag står kvar är ett flertal tallöverståndare. En av de äldsta åldersbestämda tallarna på Råtjärnbergets topp visade sig ha uppnått en ålder av 300 år. Här finns levande tall med brandljud, kolade lågor och stubbar med brandljud, måttligt med tallågor och sparsamt med torrakor. Markskiktet domineras av renlav. Det är i den västra sluttningen som de ståtligaste tallarna står. Här finns även relativt grov asp.

I den nordöstra delen utmed Råtjärnbergets nordostsluttning övergår skogen till olikåldrig och flerskiktad granskog på mark med frisk blåbärsristyp. Dock finns en 20-procentig andel av tall som är mer högväxt och äldre än granen. De äldsta tallindividerna här är i 200-års åldern. Utmed sluttningen finns även enstaka torrakor. Förekomsten av hänglav är bitvis sparsam till måttlig, vissa träd är dock rikligt draperade. Även i denna nordostsluttning finns spår efter bränder i form av kolade stubbar och även brandljud på glasbjörk förekommer. Fläckvis är det måttligt förekomst av björk. Grova avverkningstubbar av tall vittnar om dimensionsavverkning från sent 1800-tal eller tidigt 1900-tal.

Grundtyevägt virkesförråd och beståndsålder är skattat till 270m³sk/ha respektive 130 år med äldsta träd i 200-års åldern och trädslagsfördelningen 5-4-1.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Råtjärnberget-Djupdalsberget är ett naturskogsområde som i samtliga beskrivna värdekärnor får betecknas som brandpräglad högkvalitativ tallnaturskog i relativt sen succession.

Totalt har 31 rödlistade arter identifierats i området, varav en som är akut hotad, en som är starkt hotad, åtta som sårbara samt tjugoen stycken som missgynnade. Dessutom förekommer 37 arter inom kategorierna signalarter och mindre allmänna. Totalt ger detta 68 arter och där flertalet arter är anpassade till olika successionsstadiet efter återkommande störningar. Den akut hotade arten liten kandelabersvamp, *Artomyces cristatus/Clavicornia cristata* blev funnen under en inventering av Anders Delin 1999.

Hotbild

Uppenbarligen har delar av området med relativt jämna mellanrum utsatts för naturliga bränder. Frånvaron och bekämpandet av naturliga bränder är ett hot mot många brandberoende arter och framtida bevarandestatus i reservatets brandpräglade delområden. Granens fortsatta invandring med efterföljande vegetationsförändringar utgör ytterligare ett hot mot ett bibehållande av de talldominerade delarna av den västliga taigan genom svårigheten för tall att föryngras sig. Frånvaron av brand och granens konkurrenskraft är inte bara ett hot mot utvecklingen av flerskiktade tallskogar utan förhindrar även etableringen av nya lövsuccessioner. Ytterligare ett hot mot tall- och lövföryngringar är det kraftiga betet från älg. Om inga radikala förändringar sker kan man räkna med en ytterligare framtida försämring för den biologiska mångfalden kopplade till dessa skogstyper.

Natura 2000

Området är utpekats att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet. I tabellerna nedan redovisas de förekomster som legat till grund för detta.

Trots att området inte är utpekats enligt fågeldirektivet listas även de fågelarter som påträffats, eller där spår av arten påträffats i tabell 2 nedan. Att en fågelart är upptagen nedan betyder alltså inte med automatik att den häckar i området.

Resterande areal upp till områdets totala areal uppfyller idag inte kriterierna för någon av de naturtyper som ingår i art- och habitatdirektivet.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.

Kod	Naturtyp	Uppskattad areal
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	6 ha
9010*	Västlig taiga	135 ha
91D0*	Skogbevuxen myr	2 ha
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	5 ha

*) = Prioriterad naturtyp

Justering av de olika naturtypernas arealer kan komma att ske efter avslutad basinventering.

Tabell 2. Fågelarter ingående i fågeldirektivet som observerats eller där spår av arten observerats i området.

Kod	Art
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A236	Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>
A241	Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Ärendets beredning

Området har varit föremål för ett flertal naturvärdesinventeringar under sent 90-tal. År 1999 uppmärksammades området då en omfattande inventering gjordes i samband med ” Forskningsresan i Naturvårdens utmarker” i Ytterhogdalstrakten. Vid Länsstyrelsens statskogsinventering 2003 pekades området ut som reservatsförslag. Fastighetsaffären gjordes upp med tidigare markägare Sveaskog under december månad 2006. Fastigheten ägs nu av staten (naturvårdsfonden). Under år 2007 gjordes en kompletterande inventering i samband med författande av skötselplan.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

Nedan angivna inskränkningar och föreskrifter under A, B och C skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra den skötsel och uppföljning som skall genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan. Särskilt skäl för att medge dispens från ordningsföreskrifterna kan även gälla naturvetenskapliga undersökningar, exempelvis i samband med uppföljning av bevarandestatus enligt EU:s habitatdirektiv.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga mast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved eller utföra annan skogsvårdande åtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
9. Framföra motordrivet fordon i terräng.
10. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
11. Placera ut saltstenar i anslutning till källor samt blöt-fuktig mark

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. Jaga bäver, riva bäverdammar eller bäverhyddor
13. Sprida ut kalk på land eller vatten
14. Uppföra nya älgstorn
15. Anlägga skoterled

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av informationstavla på plats som anges i fastställd skötselplan.
3. Tillsyn och uppföljning av utförda naturvårdsinsatser. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och tagande av kollekt för artbestämning i laboratorium.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fälla levande eller stående döda träd samt upparbeta liggande död ved.
3. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
4. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
5. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet
6. Plocka och samla in naturprodukter (vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
7. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
8. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området.
9. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar
10. Anlägga skoterled

Punkt C3 utgör inget hinder för utövande av jakt.

Punkt C8 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att kortast lämpliga körstråk för uttransport väljs.

Övriga bestämmelser

Länsstyrelsen beslutar att organiserat friluftsliv, turistverksamhet eller liknande, som inte omfattas av föreskrifterna under A och C ovan, skall anmälas för samråd till Länsstyrelsen med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken.

Såväl kommersiell som icke kommersiell organiserad verksamhet omfattas av anmälningsplikten.

Med organiserad verksamhet menas till exempel jaktprov, idrottsarrangemang, besök av stora grupper, återkommande evenemang etc. En grupp med mindre än

15 deltagare som endast ägnar sig åt traditionell vandring eller turäkning vid ett enstaka tillfälle behöver inte anmäla om samråd.

För att säkert hinna behandlas i tid skall den som avser att bedriva verksamheten sända anmälan till Länsstyrelsen senast 6 veckor innan verksamheten avses påbörjas. I normalfallet kan dock samrådet genomföras snabbare. Godkännande av en verksamhet kan ske såväl muntligt som skriftligt och kan avse enstaka tillfällen eller längre tid, i vissa fall flera år.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart.

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Brand

Råtjärnberget-Djupdalsberget uppvisar brandspår efter ett flertal tidigare bränder. För att bevara den brandpräglade karaktären är det viktigt att området återigen får utsättas för brand så att viktiga tallstrukturer kontinuerligt bibehålls för brandgynnade arter. Detta bör då ske med en lämplig brandrotation. Detta under förutsättning att åtgärden kan ske utan att andra starka naturvårds- eller friluftslivsintressen inte äventyras. Angående riktlinjer, planering och uppföljning av brand se vidare i bifogad skötselplan.

De första naturvårdsbränningarna är planerade att utföras inom en 10-års period.

För att utföra släckningsinsatser om en spontan brand skulle uppstå skall en släcknings- och bränningsplan ha upprättats av förvaltaren i ett tidigt skede i samråd med den lokala räddningstjänsten. Förvaltaren ansvarar dock för att en sådan bränningsplan utarbetas med lämplig kartsnitt och med brandekologiskt väl underbyggda rekommendationer angående begränsningslinjer, släckningsmetoder, kritiska geografiska lägen med mera. Här anges noga var en spontan brand kan få brinna och där släckningsmetoderna bör vara så skonsamma som möjligt under förutsättning att fara för annans egendom ej äventyras.

Vid spontan uppkommen brand i reservatet bör dock kommunens räddningschef så snabbt som möjligt kontakta ansvariga på länsstyrelsens naturvårdsfunktion för samråd i släckningsarbetet.

Jakt

Under pågående jakt i reservatet skall jakträttsinnehavaren följa gällande lagar och förordningar rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter.

Yttrande från remissinstanser

Länsstyrelsen eftersträvar så stor delaktighet och förankring som möjligt inför reservatsbildning. Härjedalens kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) är bland de remissinstanser som svarat på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Kungörelsedelgivning ska ske enligt 17 § delgivningslagen

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även naturförvaltningsfunktionen, naturskyddschef Håkan Attergaard, länsantikvarie Lillian Rathje, samhällsplanering och boende samt jurist Katarina Nyberg deltagit.

I detta ärende beslutade landshövding Maggi Mikaelsson och naturvårdshandläggare Göran Eriksson var föredragande

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplankarta
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, 106 48 Stockholm (3 ex.)

Härjedalens kommun, Medborgarhuset, 842 80 Sveg

Skogsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå

Jämtland-Härjedalens Naturvårdsförbund, AnnKristin Holmberg,
Vike 1735, 835 91 Krokomb

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Box 366, 831 25 Östersund

Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona

Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand

Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund

Länstidningen, 831 89 Östersund

Länskungörelserna

Naturskydd (5 ex.)

Artlista Råtjärnberget – Djupdalsberget

MA= Mindre allmän

= Indikerar höga naturvärden

H = habitatart enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet. *) = prioriterad art.

CR = akut hotad, rödlistad enligt Art-databanken.

EN = starkt hotad, rödlistad enligt Art-databanken.

VU = sårbar, rödlistad enligt Art-databanken.

NT = missgynnad, rödlistad enligt Art-databanken.

S = signalart enligt Skogsstyrelsen.

<u>Arter</u>		<u>Delområden</u>		<u>Hotk.</u>
<u>Svampar</u>				
Amylocystis lapponica	Lappticka	C	Gran	NT
Antrodia albobrunnea	Fläckporing	A, C, E	Tall	VU
Antrodia heteromorpha	Tickmussling	A	Gran	S
Cantharellus lutescens		A		S
Clavicornia cristata	Liten kandelabersvamp	E	Tallåga	CR
Clavicornia pyxidata	Kandelabersvamp	A	Asp	NT
Cortinarius paragaudis ssp paragaudis	Tegelbandspindling	A		#
Cystostereum murraii	Doftskinn	A, C	Gran	NT
Ceraceomerulius albostramineus	Laxgröppa	A, C	Tall	VU
Cortinarius ionophyllus	Rutspindling	C		#
Datronia stereoides	Liten Hjorticka	A	Löv	MA
Fomitopsis rosea	Rosenticka	A, C	Gran	NT
Haplaporus odorus	Doftticka	A, C	Sälg	VU
Junghuhnia luteoalba	Gulporing	A	Tall	NT
Lactarius zonarioides	Granriskä	A		#
Leucogyrophana romellii	Spindelgröppa	B	Tall	Ma
Odontium romellii	Nordtagging	B	Tall	NT
Oligoporus placenta	Laxporing	A, C	Tall	VU
Oxyporus corticola	Barkticka	A, C	Asp	S
Phlebia centrifuga	Rynkskinn	C	Gran	NT
Phellinus ferrugineofuscus	Ullticka	A, C	Gran	S
Phellinus nigrolimitatus	Gränsticka	A, C	Tall/Gran	NT
Phellinus pini	Tallticka	C	Tall	S
Pseudoglyphis pinicola	Gammelgransskål	A, C	Gran	NT
Skeletocutis lenis	Gräddporing	A, C	Tall	VU
Skeletocutis papyracea	Svällticka	A	Tall	DD
Skeletocutis stellae	Kristallticka	A	Tall	VU
Tubaria confragosa	Ringskråling	A		MA
Trichaptum laricinum	Violmussling	C	Gran	NT
<u>Lavar</u>				
Arthonia vinosa	Rostfläck	A	Sälg	S
Bryoria nadvornikiana	Violettblå tagellav	A, C	Gran	NT
Calicium parvum	Liten spiklav	A, C	Tall	S
Chaenotheca chlorella	Kornig nållav	A, C	Löv	#
Chaenotheca gracillima	Brunpudrad nållav	A	Sälg	NT
Chaenotheca subroscida	Vitgrynig nållav	A, C	Gran	S
Chaenotheca laevigata	Nordlig nållav	A, C	Sälg	NT

<i>Cladonia parasitica</i>	Dvärgbägarlav	A, C	Tall	NT
<i>Collema curtisporum</i>	Liten aspegelav	A	Asp	VU
<i>Collema furfuraceum</i>	Stiftgelelav	A, C	Asp	NT
<i>Collema subnigrescens</i>	Aspegelav	C	Asp	NT
<i>Conotrema populorum</i>	Vulkanlav	C	Asp	DD
<i>Hypocenomyce antracophila</i>	Kolflarnlav	A, C	Tall	S
<i>Hypogymnia bitteri</i>	Knottrig blåslav	A, C	Löv	NT
<i>Hypogymnia vittata</i>	Skuggblåslav	A		S
<i>Leptogium saturninum</i>	Skinnlav	A, C	Asp	S
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	A, C	Asp/sälg	NT
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	A, C	Löv	NT
<i>Microcalicium ahlneri</i>	Kortskaftad ärgspik	A, C	Tall	#
<i>Parmeliella triptophylla</i>	Korallblylav	C	Asp/sälg	S
<i>Nephroma bellum</i>	Stuplav	A, C	Asp/sälg	S
<i>Nephroma parile</i>	Bårdlav	A, C	Asp/sälg	S
<i>Usnea lapponica</i>		C		MA
<i>Sclerophora peronella</i>	Liten blekspik	C	Löv	NT
<u>Mossor</u>				
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Vedtrappmossa	A, C	Tall	NT
<i>Lophozia ascendens</i>	Liten hornflikmossa	A, C		NT
<i>Orthotricum gymnostomum</i>	Asphättemossa	A, C	Asp	S
<i>Sphagnum wulfianum</i>	Bollvitmossa	A		S
<i>Ulota crispa</i>	Krushättemossa	A		S
<u>Kärlväxter</u>				
<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Skogsnycklar	A		S
<i>Goodyera repens</i>	Knärot	A, C		S
<i>Paris quadrifolia</i>	Ormbär	A		S
<i>Pyrola chlorantha</i>	Grönpyrola	A		S
<i>Cicerbita alpina</i>	Fjälltolta	C		S
<u>Fåglar</u>				
<i>Dryocopus martius</i>	Spillkråka (Hackspår)		Gran	Ma, H
<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåig hackspett (spår)	C	Gran	VU, H
<i>Bonasa bonasia</i>	Järpekull			S, H
<i>Tetrao urogallus</i>	Tjäder (Flertal obs.)	A, C		S, H

Bilaga 3.

Skötselplan för naturreservatet Råtjärnberget Djupdalsberget

Innehåll

Beskrivningsdel

1. Syftet med naturreservatet och naturvårdsförvaltningen
2. Beskrivning av bevarandevärden
  - 2.1 Administrativa data
  - 2.2 Områdesbeskrivning
  - 2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden
  - 2.4 Bevarandevärden för friluftsliv
  - 2.5 Natura 2000
  - 2.6 Åtgärdsprogram för hotade arter
3. Källförteckning

Plandel

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
5. Anordningar för information och friluftsliv
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder
7. Områdets bevarandestatus
  - 7.1 Uppföljning
  - 7.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd
8. Renhållning
9. Utmärkning av naturreservatets gräns
10. Tillsyn
11. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Resultat från löpande uppföljning och erfarenheter från genomförda skötselåtgärder och ny kunskap kan påkalla en tidigare revision.

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Syftet med Råtjärnberget Djupdalsbergets naturreservat är att bevara de värdefulla livsmiljöerna *Västlig taiga (9010)*, *Fattiga och intermediära kärr (7140)*, *Skogbevuxen myr (91D0)* enligt EU:s naturtypsklassificering, med tillhörande naturliga processer och successioner, samt de växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa livsmiljöer, i gynnsamt tillstånd. Detta innebär också att utbredningen av denna naturtyp i framtiden minst ska motsvara nuvarande areal, vilket är av stor betydelse för t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer, kärlväxter och vedlevande insekter. Syftet är också att rörligt friluftsliv ska kunna bedrivas i området utan att naturvärdena tar skada.

Syftet förutom att bevara är även att i specifikt brandpräglade delområden initiera skötselåtgärder för att bibehålla den brandpräglade miljön och på sikt förbättra kvaliteten för arter knutna till tall. Åtgärderna är en viktig garant för att skapa detta substrat som annars riskerar att gå förlorade genom fri utveckling.

Syftet skall nås genom att:

- Initiera naturvårdsbränningar i brandpräglade bestånd

Syftet harmonierar även med det av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålet ” Levande skogar” om att brändernas påverkan på skogarna bibehålls” Samma kvalitetsmål talar också om innebörden av att skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls.

2. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Råtjärnberget Djupdalsberget
Skyddsform	Naturreservat
Län	Jämtland
Kommun	Härjedalen
Vägkartan	164 Kårböle
Fastigheter	Fåssjö 5:11
Markägare	Staten
Areal	Totalt 189 ha, därav vatten 5.9 ha
Sitecode i nätverket Natura 2000	SE0720391
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län
Markslag och naturtyper (ha); Västlig taiga (9010)* Skogbevuxen myr (91D0)* Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	135 ha 2 ha 6 ha 5 ha
Prioriterade bevarandevärden; Markslag Naturtyper Strukturer Växt och djursamhällen Arter (31 rödlistade) Friluftsliv	Naturskog Se ovan Död ved, äldre tall, grova lövträd Vedsvampar, lavar, mossor, insekter m.m. Upplevelse

* Prioriterade naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv för N 2000

2.2 Områdesbeskrivning

Djupdalsberget Råtjärnberget är beläget inom f.d. Känne Kronopark, cirka 18 km SO om Ytterhogdals tätort, i Härjedalens kommun, i landskapet Hälsingland och i Jämtlands län.

Området är beläget i anslutning till Djupdalsberget och Råtjärnberget samt delar av Lillkännbergets sydligaste utlöpare. Naturreservatet omfattas av totalt 189 ha, därav vatten 5.9 ha. Den dominerande bergarten är en 1800 miljoner år gammal grå, massformig till svagt

skiffrig porfyrisk granodiorit. Jordarterna består av övervägande sandig morän men i varierande grad även finare fraktioner i lägre liggande partier. Stora andelar av skogen i Känne kronopark är avverkad i sen tid och som idag i öster, söder, sydost och i nordväst om reservatet företrädesvis utgörs av fröträdsställningar av tall. Området präglas av stora höjdskillnader där högsta punkten utgörs av Råtjärnbergets topp på 495 meter över havet och lägsta punkt i anslutning till objektets sydvästligaste gräns på 350 meter över havet. Förutom mindre delar bestående av barrblandskog representeras området av brandpräglad tallnurskog i relativt sent successionsstadie. Ett successionsstadie där granen / *Picea abies* i stora delar har god föryngring och där många granar når lika höjder med tall / *Pinus sylvestris*. Redovisade virkesförråd och beståndsåldrar från varje delområde är skattade medelvärden.

Sydvästra delen (skötselområde A)

Utgörs till stor del av brandpräglad tallnurskog på blockrik mark. Tallen dominerar på mindre höjdryggar och granen ökar i antal i svackor. Dominerande fältskiktsart är blåbär /*Vaccinium myrtillus* med stort inslag av lingon /*Vaccinium vitis-idaea*. Kolade stubbar och levande tall med brandljud visar att området åtminstone vid minst fyra tillfällen utsatts för brand. Skogen är allmänt olikåldrig och flerskiktad och karaktäriseras i denna del av små höjdvariationer. Andelen löv är lågt, endast enstaka yngre björk och asp. Flera träd borrades och beståndsåldern bestämdes till ca 120 år och en av de äldsta borrade tallarna kunde åldersbestämmas till 270 år med en brösthöjdsdiameter på 50 cm. Från de äldsta träden och fallande skala är åldersfördelningen god. Spår efter tidigare huggningar förekommer i form av äldre grova avverkningsstubbar av tall. Torrträdsavverkning har förekommit och dessa kan ses upplagda i res. Även sågade lumpade tallstammar förekommer här och var. Äldre tallöverståndare med stämplingsbläckor förekommer också och som av någon anledning lämnats kvar.

Inom delområdet finns en mindre blockrik värdekärna där uttagen från dimensionsavverkningarna ej förefaller ha varit så omfattande och som därmed bidragit till att ge kärnområdet en viss karaktär av tallurskog. Här finns på sina ställen måttligt med liggande död ved av tall. Inslaget av torrakor är däremot sparsamt förekommande. Enstaka torrakor har relativt nyligen fallit men flertalet tallågor befinner sig i nedbrytningsgrad 3-4 av en femgradig skala.

Karaktären av tallurskog avtar märkbart längre söderut och inslaget av gran ökar. Både tall och gran är i yngre åldersklasser, dock är tallen något dominerande i antal och ålder. Äldre körvägar korsar denna del. I slutningen väster om värdekärnan ökar mängden block och skogen här är något yngre än i värdekärnan. Tallen dominerar även här men granen ökar och så gör även lövandelen i form av yngre björk och en och annan medelålders asp. Hänglavs-förekomsten på träden är sparsam. Området avgränsas i sydväst av tallmyr.

Grundtyevägt virkesförråd är skattat till ca 200m³/ha och beståndsåldern runt 120 år med äldsta träd i 270-års åldern.

Centrala delen (Omfattas av skötselområdena G1-G2 + D)

Delområde D är ytterligare ett område med karaktär av brandpräglad tallurskog. I södra delen och i sin inledning norrut är det rikligt med block och bitvis är det mycket svårvandrat. Växttäckets domineras av blåbärsris men med ett stort inslag av lingonris. Likväl som i vissa partier av sydvästra delen av reservatet har avverkningarna här varit marginella. Av all skogsmarksareal är denna del minst påverkad av skogsbruk, förmodligen beroende på den rikliga förekomsten av större block. Framkomligheten är därför ytterst begränsad. Av det skälet

finns här strukturer och element som annars är svåra att finna i mer påverkade tallmiljöer. Området är estetiskt tilltalande med lutande tallågor över block, grovgreniga tallöverståndare med pansarbark, förmodligen över 300 år gamla. Även yngre tall förekommer. Här finns också sparsamt-måttligt med torrakor och lågor av tall i olika förmultningsgrader och dimensioner, dock är det ont om nyfallen tall. En del av de äldsta tallarna är angripna av törskatesvamp /*Endocronartium pini*. Karaktärsarter på liggande tall i denna del är fläckporing / *Antrodia albobrunnea* och gräddporing / *Skeletocutis lenis*.

Brandskadade träd och stubbar förekommer här och var som tecken på att området utsatts för flera bränder och en av de kolade stubbarna uppvisar brandljud från minst sex olika bränder. Lumpade tallstammar förekommer spritt i området. Flertalet av dessa är restbitar från trädets topp där man vid huggningsingreppet endast tog till vara den grövsta delen. Andra skäl till att de lämnats kan vara att de befunnits rötade eller ej hållit andra tillräckliga kvalitetsmått. Den centrala delen omfattas även av föryngringsytorna G1+G2.

Grundtytevägt virkesförråd i skötselområde D är skattat till ca 160m³sk/ha och beståndsåldern runt 140 år med äldsta träd i 300-års åldern.

Nordvästra delen (Omfattas av skötselområdena B+H)

Delområde som i höjdläget utmed Djupdalsberget i sin nordligaste del består av barrblandskog på mark med frisk blåbärsristyp. Tallen dominerar dock något i antal. Åldersspridningen av tall är god men äldre tallöverståndare saknas i höjdläget. De äldsta tallarna här är inte över 150 år gamla. Granen är något mer lågväxt och yngre än tallen och skogen inger därför ett flerskiktat och olikåldrigt intryck. Hänglavsförekomsten är sparsam i höjdläget men ökar i slutningen och i de centrala delarna. Området kan karaktäriseras som brandpräglad i relativt sent successionsstadium med kolade stubbar och lågor av tall. Det förekommer förhållandevis sparsamt med torrakor och lågor av tall i denna del. De enstaka tallågor som finns är relativt grova och ganska långt gångna i förmultning.

Längre söderut i objektet ökar andelen äldre tall och block men även mängden död ved och då mest i form av torrakor och kläna lågor av tall. Här och var ligger fortfarande grova väl förmultnade tallstammar. De äldsta tallarna här kan förmodligen ha uppnått en ålder av 200 år och en del av dessa når höjder upp till 30 meter. De äldsta granarna är runt 70-90 år gamla och ej över 25 cm i brösthöjdsdiameter. Lövandelen utgörs av björk och asp och utmed slutningen möts man då och då av fläckvis rikliga förekomster av medelålders asp. Spår efter avverkningar finns i form av äldre avverkningsstubbar av tall, en del med stubbdiametrar upp till 70 cm. Närmast hygget med fröträdsställning i väster ligger det bitvis rikligt med vindfällan av gran och tall.

I den allra sydligaste delen tar tallen över nästan helt och även mängden block ökar, dock är underväxten av gran relativt god. Skogen är dock fortfarande brandpräglad. Det förekommer sparsamt till måttligt med torrakor och lågor av tall. De äldsta tallindividerna har här uppnått åldrar runt 150 år och åldersspridningen i fallande skala är god, dock är småplantor av tall ovanliga. Som helhet är delområdet strukturmässigt ej av högsta klass men har möjlighet och potential att i framtiden utvecklas till det bättre.

Undantaget utgör ett mindre kärnområde i den norra delen. Här finns relativt grova äldre tallöverståndare, stående, lutande och liggande död ved av tall i olika nedbrytningsgrader, spår efter bränder i form av kolade stubbar, torrakor och lågor samt skyddsvärda arter knutna till

tall. En av dessa torrakor av tall har innan trädet dog nått en anseelig höjd av 35-37 meter med en brösthöjdsdiameter på 75 cm. Här finns också något så ovanligt som relativt grova tallågor i tidiga förmultningsstadier. Underväxten av gran är god och om inga nya störningar initieras kommer denna att snart dominera. Kärnområdet är bitvis extremt blockrikt och svårframkomligt.

Skattat medelvärde för hela delområdet har ett grundtyevägt virkesförråd på ca 160m³sk/ha och beståndsåldern runt 120 år med äldsta tallar i 350-års åldern, samt trädslagsfördelningen 6-3-1. Bestånd med volymer på 200m³ sk/ha finns också.

Östra delen (Omfattas av delområdena C-E-F)

Området är till stor del strukturmässigt likvärdigt med östslutningen på andra sidan tjärnen. Vad som delvis avviker från delområde C är områdets mer eller mindre opåverkade äldre tallskog på Råtjärnbergets topp. Spår efter ett flertal bränder finns ända upp på toppen och vad som idag står kvar är ett flertal tallöverståndare. En av de äldsta åldersbestämda tallarna på Råtjärnbergets topp visade sig ha uppnått en ålder av 300 år. Här finns levande tall med brandljud, kolade lågor och stubbar med brandljud, måttligt med tallågor och sparsamt med torrakor. Det är i den västra slutningen som de ståtligaste tallarna står. Här finns även relativt grov asp.

I den nordöstra delen utmed Råtjärnbergets nordostsluttning övergår skogen till olikåldrig och flerskiktad granskog på mark med frisk blåbärsristyp. Dock finns en 20-procentig andel av tall som är mer högväxt och äldre än granen. De äldsta tallindividerna här är i 200-års åldern. Utmed slutningen finns även enstaka torrakor. Förekomsten av hänglav är bitvis sparsam till måttlig, vissa träd är dock rikligt draperade. Även i denna nordostsluttning finns spår efter bränder i form av kolade stubbar och även brandljud på glasbjörk förekommer. Fläckvis är det måttlig förekomst av björk. Grova avverkningsstubbar av tall vittnar om dimensionsavverkning från sent 1800-tal eller tidigt 1900-tal.

Grundtyevägt virkesförråd och beståndsålder är skattat till 270m³sk/ha respektive 130 år med äldsta träd i 300-års åldern och trädslagsfördelningen 5-4-1.

2.3 Beskrivning av prioriterade bevarandevärden

Ett naturskogsområde som i samtliga beskrivna värdekärnor får betecknas som brandpräglad högkvalitativ tallnaturskog i relativt sen succession. Spår efter flera bränder i serie förekommer i stort sett i hela området.

Totalt har 31 rödlistade arter identifierats i området, varav en som är akut hotad, en som är starkt hotad, nio som sårbara samt tjugo stycken som missgynnade. Dessutom förekommer 37 arter inom kategorierna signalarter och mindre allmänna. Totalt ger detta 68 arter och där flertalet arter är anpassade till olika successionsstadier efter återkommande störningar. Den akut hotade arten liten kandelabersvamp, *Artomyces cristatus/Clavicornia cristata* blev funnen under en inventering av Anders Delin 1999.

2.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Områdets geografiska belägenhet gör det inte attraktivt som besöksmål. Den stora andelen storblockig mark är dessutom inte vandringsvänlig utan kan snarare ses som riskfylld att befinna sig i.

2.5 Natura 2000

Området är utpekad att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet. I tabellerna nedan redovisas de förekomster som legat till grund för detta.

Trots att området inte är utpekad enligt fågeldirektivet listas även de fågelarter som påträffats, eller där spår av arten påträffats i tabell 2 nedan. Att en fågelart är upptagen nedan betyder alltså inte med automatik att den häckar i området.

Resterande areal upp till områdets totala areal uppfyller idag inte kriterierna för någon av de naturtyper som ingår i art- och habitatdirektivet.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.

Naturtyp	Kod	Uppskattad areal
Västlig taiga (9010)*		135 ha
Skogbevuxen myr (91D0)*		2 ha
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)		6 ha
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)		5 ha

*) = Prioriterad naturtyp

Justering av de olika naturtypernas arealer kan komma att ske efter avslutad basinventering.

Tabell 2. Fågelarter ingående i fågeldirektivet som observerats eller där spår av arten observerats i området.

Kod	Art
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A236	Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>
A241	Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>

2.6. Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

I området finns en art ingående i "Åtgärdsprogram för hotade arter" (ÅGP).

Liten aspegelav/*Collema curtisporum*. Åtgärdsprogram för ytterligare en art, liten kandelabersvamp/*Clavicornia cristata* är under framtagande. Liten kandelabersvamp är funnen på tre lokaler i Sverige, en av dessa finns i Jämtland. Därmed har Jämtland ett särskilt ansvar för skyddsåtgärder för dessa arter.

3. KÄLLFÖRTECKNING

- Forskningsresan i Naturvårdens utmarker 1999, Anders Delin
- Länsstyrelsen i Jämtlands län. Skötselplan med bränningsplanering Göran Eriksson 2007

PLANDEL

1. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

Reservatet har indelats i 9 skötselområden (se skötselplankarta).

Skötselområdet består av tre delbestånd A-B-C (48 ha + 28 ha + 13 ha) Totalareal 89 ha.

Västlig taiga. Naturlig gammal tallskog. Områdena A-B-C skall ingå i en brandrotation och samtliga områden bör ha naturvårdsbränts en första omgång inom en tioårsperiod från att reservatsbeslutet gått i laga kraft.

Bevarandemål:

Areal

- Arealen brandpräglad tallskog skall efter återkommande bränder vara av minst samma omfattning som inritats i skötselplankarta, d.v.s. cirka 89 ha.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda; (gäller för A-B-C)

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Gamla grova tallar förekommer med i genomsnitt minst 30 stycken per hektar.
- Förekomsten av frisk, ung tall i betningsfri (4 m) höjd skall efter brand förekomma med minst 100 stammar/hektar.
- Cirka 30-35 % av områdets yngre tall under 100 år överlever efter brand.
- Cirka 20-25 % av den kvarvarande volymen efter brand består av död stående tallved.
- Mängden brandskadad liggande död ved i genomsnitt är minst 25-30 kubikmeter/ha med en lägsta tröskelnivå på 20 kubikmeter/ha
- Befintliga tallar med brandljud har en överlevnad efter brand på cirka 70 %
- Brand förekommer minst vart 60:e år på minst 40 ha av området.
- Resultatet efter planerade bränningar ger en heterogen och flerskiktad beståndsstruktur.
- 60 % av områdets tallar kontinuerlig har brandljud, naturligt eller artificiellt skapade
- Populationer av brandgynnade/beroende arter ökar efter utförda bränningar.

Typiska arter

- Populationerna av de i området övrigt kända typiska arterna ska vara livskraftiga på lång sikt. Populationsuppskattning och lägesbeskrivning av kända förekomster får göras i ett senare skede i samband med kommande uppföljning av områdets bevarandestatus.

Skötselområde A (50 ha).

Västlig taiga. Naturlig gammal tallskog

Bevarandemål:

Se ovan

Skötselåtgärder

Inget uttag av gran behöver göras innan bränning. Eventuellt bör en brandgata med jordsträng anläggas utmed rågången i områdets sydöstra del samt mot angränsande ungskog i delområdets nordvästra del. För att försvara gränsen i områdets sydvästra del bör vattenbegjutning innan och under bränning räcka. För att reducera risken för mortalitet av äldre asp och tall skall

applicering av beprövad gel/skum kring dessa föregå bränningen. Framför allt gäller det äldre tall i delområdets värdekärna.

Riktlinjer för detta kommer att ske i samråd med bränningsentreprenör samt efter att planerad bränningsplan för området färdigställts.

Skötselområde B (28 ha)

Västlig taiga. Naturlig gammal tallskog

Bevarandemål:

Se ovan för A-B-C

Skötselåtgärder

Inget uttag av gran behöver göras inför bränning.

För att försvara områdets västra begränsningslinje bör det räcka med vattenbegjutning innan och under bränning. Utmed denna sträcka skall därför finnas matarslang med T-kopplingar för anslutning av lämplig slang. Vid antändningen från höjdläget bör även helikopter inledningsvis delta i vattenbegjutningen.

Vid Djupdalstjärnens sydvästra strand finns en välbevarad fiskar/huggarkoja. För att klara kojans undan brand bör området kring kojans applicering med skum, alternativt vattenbegjutas innan och under bränning.

För att reducera risken för mortalitet av äldre asp och tall skall applicering av beprövad gel/skum kring dessa föregå bränningen.

Skötselområde C (13 ha)

Västlig taiga. Naturlig gammal tallskog

Bevarandemål:

Se ovan för A-B-C

Inget uttag av gran behöver göras inför bränning. Möjligtvis kan yngre klenväxt gran behöva röjas/gallras ut.

För att reducera risken för mortalitet av äldre asp och tall skall applicering av beprövad gel/skum kring dessa föregå bränningen. Riktlinjer för detta kommer att ske i samråd med bränningsentreprenör samt efter att planerad bränningsplan för området färdigställts. Naturvårdsbränning skall regleras i avtal med entreprenör. Följande bör dock beaktas:

- Planeringen av naturvårdsbränningen skall ske med den lokala räddningstjänsten.
- Bränningen skall utföras under optimala förhållanden och DMC bör ej understiga indexvärdet 30.
- Bränningsentreprenören ansvarar för att antändningsmönster och brandens intensitet borgar för att en viss andel av beståndets tallar bildar brandljud eller dör.
- En viss andel av områdets äldsta tallar skall dock skyddas för att överleva branden.
- Inom ramen för säkerheten låta branden ha ett så naturligt förlopp som möjligt.
- Vid osäkra brandgränser etablera träd och grotfria brandgator.

- Vid behov skall helikopter under bränningsförloppet kunna vattenbegjuta gränser där risker för brandspridning är som störst.
- Tändningen anpassas till en tidpunkt under dagen då dagg och fuktighet inte längre förhindrar en effektiv bränning.
- Vid uppenbara tecken på lågintensiv brand anlägga moteld och variera slagen mellan tändningsfronterna för att höja brandintensiteten i syfte att erhålla tillräcklig trädmortalitet och bränningsdjup i humus.
- Informera allmänheten via lokalradion men även direkt till boende intill reservatet.

Eftersläckning och bevakning

Eftersläckning och bevakning skall påbörjas omedelbart efter det att bränningen är utförd. Eftersläckning och bevakning i brandgator skall prioriteras. Matarslangar, T-kopplingar med tillhörande slang skall finnas tillgängligt utmed större delen av begränsningslinjerna. Befintliga glödbrännder skall få brinna ut så länge som säkerheten tillåter. Innan bevakning avbryts skall de glödbrännder som av naturvårdsskäl inte släckts tidigare släckas.

Skötselområde D. (16 ha)

Västlig taiga. Naturlig gammal tallskog

Bevarandemål:

Se ovan för A-B-C

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras i detta delområde.

Skötselområde E. (18 ha)

Västlig taiga. Barrblandskog

Bevarandemål:

Areal

Arealen skall vara samma som vid utpekandet d.v.s. minst 18 hektar.

Struktur och funktion

- Endast inhemska trädslag får förekomma.
- Ingen eller försumbar påverkan på hydrologin från t.ex. markavvattning.
- Skogen ska vara flerskiktad och/eller olikåldrig.
- Död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier skall förekomma med minst 40 m³ (nedre tröskelvärde 30 m³) per hektar, alternativt 20 % (nedre tröskelvärde 15 %) av virkesvolymen/ha.
- I genomsnitt skall 25-30 % av den döda veden vara stående.

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras i detta delområde.

Skötselområde F (9 ha)

Föryngringsyta med ung tall, gran och löv.

Bevarandemål:

Se bevarandemål för A-B-C ovan

Skötselåtgärder

I en första etapp skall omedelbart all gran fällas och kvarlämnas. Avvakta med ytterligare röjningsåtgärder tills det är möjligt att välja ut huvudstammar av tall, asp och sälg. Åtgärden kan eventuellt påbörjas om 5 år genom att då röja fram huvudstammar av asp och sälg. Åtgärden för tall påbörjas när effekten av naturlig kvistrensning och självgallring verkat.

Skötselområde G. (Omfattas av två delområden betecknat G1+G2. Totalareal 27 ha)

Föryngringsytor dominerat med tall.

Bevarandemål:

Se bevarandemål för A-B-C ovan

Skötselåtgärder

Avvakta med åtgärder tills förstagallringen om 20-25 år. Delområdena skall därefter naturvårdsbrännas vid lämplig tidpunkt och ingå i områdets brandrotation tillsammans med övriga bränningsobjekt.

Skötselområde H. (9 ha)

Delvis brant, blockrik och svårbränd sluttning.

Bevarandemål

Se bevarandemål för A-B-C ovan

Skötselåtgärder

I avvaktan på att Naturvårdsverkets vägledning/strategi för skötsel har fastställts kommer inga skötselåtgärder att utföras i detta delområde.

5. ANORDNINGAR FÖR INFORMATION OCH FRILUFTSLIV

Bevarandemål

Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av reservatet skall finnas (läge: se skötselplankarta). Ytterligare tre informationstavlor skall sättas upp på strategiska platser som informerar om pågående skötselåtgärder i reservatet. Vi eventuell ökning av besöksfrekvensen till reservatet bör fiskar/huggarkojan vid Djupdalsbäckjärnen rustas upp och underhållas i syfte att kunna utnyttjas som rastplats.

Skötselåtgärder

Röjning av befintlig väg för att underlätta tillgängligheten och utförandet av planerade skötselåtgärder.

6. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Igångsättande av åtgärder (år) avser år efter att reservatet vunnit laga kraft

Skötselåtgärder	År	Var	Prio	Kostnad/Finansiering
Huggning och målning av reservatets gränser	1		1	Förvaltningsanslag
Informationstavlor	1	Enligt bifogad skötselplankarta	1	Förvaltningsanslag
Brandgata + eventuell mineraljordsträng	1-10	Utmed begränsningslinje i område A	2	Förvaltningsanslag
Naturvårdsbränning	1-10	A+B+C	2	Förvaltningsanslag
Röjning och gallring Av förnygringsytor	5-20	G1+G2+F	3	Förvaltningsanslag
Röjning av väg enligt skötselplan	Löpande	Enligt bifogad skötselplankarta	2	Förvaltningsanslag
Tillsyn	Löpande		2	5000/år/ Förvaltningsanslag

7. OMRÅDETS BEVARANDESTATUS

Områdets bevarandestatus syftar på västlig taiga med undergruppen ”naturlig gammal tallskog”. Bevarandestatusen för denna undergrupp med ofta återkommande bränder kan i dagsläget inte anses ha gynnsamt tillstånd i och med bekämpandet av naturliga bränder under det senaste seklet och en sentida konkurrens av gran. Bevarandestatusen i skötselområde A-B-C kommer efter genomförda naturvårdsbränningar att avsevärt förbättras.

Bedömd bevarandestatus för ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.

Kod	Naturtyp	Undergrupp	Bedömd bevarandestatus
*9010	Västlig taiga Skötselområde A+B+C	Naturlig gammal tallskog	Gynnsam/ogynnsam
*9010	Västlig taiga Skötselområde D	Naturlig gammal tallskog	Gynnsam/ogynnsam
*9010	Västlig taiga Skötselområde E	Naturlig gammal blandskog	Ogynnsam
*9010	Västlig taiga Skötselområde F G1+G2	Naturlig gammal tallskog	Ogynnsam
*9010	Västlig taiga Skötselområde H	Naturlig gammal tallskog	Ogynnsam

*) = Prioriterad naturtyp

7.1 UPPFÖLJNING

En uppföljning och dokumentation ska ske för varje enskilt skötselområde för att se om utförda skötselåtgärder har varit relevanta och givit önskat resultat utifrån angivna bevarandemål. Utförare av uppföljning är naturskyddsförvaltaren eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Fotodokumentation ska ske innan och efter att varje åtgärd utförts. Foto tas från minst två olika håll, företrädesvis från norr och söder. Fotopunkter ska koordinatsättas. Lagring av data bör göras i SIDOS för användande i kommande uppföljningar.

7.2 Kontinuerlig uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområde	Parametrar	Prioritet	Årtal efter åtgärd
A+B+C+D	Tallplantor - Föryngring och överlevnad (betning) Mängden död ved av tall m ³ sk/ha Antal tallar med brandljud	1	3 därefter vart 3:e år 3 därefter vart 10:e år 7
E	Mängden död ved m ³ sk/ha	1	3 därefter vart 10:e år
F-G1+G2	Tallplantor - Föryngring och överlevnad (betning)		3 därefter vart 3:e år
H	Mängden död ved av tall m ³ sk/ha	2	3 därefter vart 10:e år
	Informationsskyltarnas standard	2	Varje år
A, B, C, E, G1+G2	Antal aspar med fruktkroppar av liten aspegelav	1	Vart 5: år
C + E samt i övriga delar	Fruktkroppar av liten kandelabersvamp på murken, grov tall och gran	1	Varje år

Inom de brända arealerna skall ett antal slumpvisa uppföljningsytor läggas ut för att på kort och lång sikt kunna följa upp effekten av bränningarna.

Även parametrar som klockslag, lufttemperatur, antändningsmönster, vindhastighet samt relativ luftfuktighet skall dokumenteras under hela bränningen.

Flygfotografering ska ske för att få en översikt över hela det brända området men även för att lättare uppskatta trädmortalitet.

8. RENHÅLLNING

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

9. UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS

Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

10. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utföra fortlöpande tillsyn av reservatet.

11. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bekostar utmärkning av reservatets gränser, tillsyn, och löpande underhåll. Kostnader för biotopvårdande åtgärder redovisas inte i denna skötselplan. Det eventuella ekonomiska överskott som kan uppkomma vid avverkning av gran enligt skötselplan skall bidra till delfinansiering av skötselkostnader för området.

